

Sergej O. Prokofjev

KARMICKÉ BĀDÁNÍ RUDOLFA STEINERA

a úkoly Anthropolosofické společnosti

Podíváme-li se na duchovní dějiny západních kultur a přihlédneme-li k problému reinkarnace a karmy, může být nápadné, že v tomto ohledu hrály rozhodující, avšak v jistém smyslu protikladnou úlohu dvě individuality. Jedna individualita odňala myšlenku reinkarnace, kterou lze ještě nalézt v dřívějších dobách západoevropské kultury, a tím se koncentrovalo vědomí západního lidstva na jediný pozemský život. U Platóna např. lze ještě tuto myšlenku reinkarnace nalézt, zvláště v jeho pozdních dílech, jako např. v jeho dialogu „Stát“. 1) Myšlenka reinkarnace u něho sice má silně východní zabarvení, takže ji místy nemůžeme správně rozlišit od tak zvané nauky o putování duší. Byla však samozřejmostí pro Platóna a mnoho filosofů a mysterijních škol v dřívějších dobách. Velkou změnu, která má světově historický význam pro duchovní vývoj západních kultur, přinesl Aristoteles, který byl téměř po 18 let Platonovým žákem a později, když založil svou vlastní školu a svou vlastní nauku, se zcela odvrátil od myšlenky reinkarnace. 2) Ba co více, odvrátil se dokonce od myšlenky o preexistenci duše. Tím dostala celá západní kultura nový směr. Pozornost západního lidstva se tím soustředila hlavně na tento jeden život, na tento jediný pozemský život, do něhož potom o 300 let později měla přijít vysoká božská bytost Kristova.

V neposlední řadě byl také z tohoto důvodu Aristoteles ve středověku nazýván praecursor Christi in naturalibus. Aristotelovo dílo se v Evropě později velice rozšířilo, a tím také jeho nauka o jediném pozemském životě. Vytvořila duchovní základ pro celý evropský vývoj středověku, takže problém přijetí nebo nepřijetí Kristova impulsu se touto naukou stal problémem života nebo smrti duše. Tento nadřazený význam a tuto nezměrnou hodnotu musel dostat pouze jeden pozemský život. To bylo důležitým předpokladem pro vývoj já západního lidstva. Takže lze říci: Tímto činem, který Aristoteles uskutečnil vzhledem k myšlence o reinkarnaci, bylo lidstvo převedeno z oblasti věčných idejí, v nichž žil ještě Platon, do pozemského života, ale do toho života, kde se lidstvo jedině může setkat s Kristovou bytostí.

Právě proto, že se lidské já muselo vyvíjet v tomto jediném pozemském životě, stalo se staletími silným a dospělým, takže již v naší době, na konci kali-jugy, tohoto temného období, nastala možnost, že lidstvo může učinit nový krok, krok v opačném směru, krok, kdy já dospívá z omezeného pozemského bytí k novému a vědomému spojení s duchovním kosmem, v němž prolévá mezi svými pozemskými inkarnacemi jako ve své pravé duchovní vlasti.

Tento nový krok ve vývoji lidstva musel být uskutečněn určitou osobností, a touto osobností byl Rudolf Steiner. Vytvořil základ pro lidské já, které se stalo silným, aby rozšířil jeho pohled, jeho horizont přes hranice tohoto jednoho života k novému a vědomému spojení s duchovním kosmem. Tento krok přinesl lidstvu ideu o reinkarnaci a karmě v nové, ale nyní ve zcela křesťanské formě. Tím se dnes může každý člověk prožívat jinak ve světovém vývoji. Neboť člověku se otevřela cesta k prožívání vyššího Já, které je spojeno s celým kosmem.

Rudolf Steiner často zdůrazňoval, že karmické zákony náleží k nejvyšším zákonům světa a pronikají celý náš viditelný a neviditelný svět. Neboť ony jsou tak vše obepínající, že působí ve světové stavbě skrze všechny hierarchie a spojují nejvyšší duchovní sféru bezprostředně s fyzickým světem. Ale z toho vyplývá, že chápat tyto karmické síly znamená současně přijít do styku s nejvyšší duchovností světa. Neboť v těchto karmických zákonech se projevuje činnost vznešené první hierarchie, která reprezentuje nejvyšší sílu Otcovu v našem světě a uvádí ji do tohoto světa, takže rozumět karmickým zákonitostem znamená přijít do styku s Otcovským základem světa, s tím Otcovským základem, který současně obepíná duchovní a fyzický svět.

Tím tvoří výzkum v oblasti karmy a pronikání do podstaty a působení karmických mocností základ pro moderní duchovní vědu neboli anthroposofii. Neboť jen když se člověk naučí chápat tyto zákony, může poznávat, jak duchovno působí současně v člověku a v kosmu, a jak oboje spojuje ve vyšší jednotu.

Rudolf Steiner se od začátku zabýval touto karmickou tematikou. V jeho díle „Můj běh života“ můžeme nalézt, jak přišel v této oblasti k prvním zážitkům, když mu bylo 27-28 let. V této oblasti učinil zkušenosti také při své práci na „Filosofii svobody“. Když později, na počátku našeho století, počal ve světě s anthroposofickou naukou, chtěl učinit ihned toto téma úvodem ve formě praktických karmických cvičení. Nauka o hierarchiích, která tvořila potom kmen anthroposofie, je rovněž ve své podstatě neoddělitelná od toho, že se prohlédá, jak působí karmické zákony ve světě. Neboť na uspořádání světové karmy jsou různým způsobem činný³⁾ všechny hierarchie. Také Rudolfem Steinerem vybadaná evoluce světa, která sahá až ke Starému Saturnu, je spojena s karmickými účinky, jelikož karmické zákony, podle nichž první hierarchie vytvořila světový vesmír Starého Saturnu a s ním spojený základ fyzického těla člověka, působí dnes jako zákony individuální karmy.⁴⁾ Tato tematika se potom v různých podobách a různými způsoby táhne jako červená nit celým přednáškovým dílem Rudolfa Steinera, aby byla završena na konci jeho života osmdesáti třemi karmickými přednáškami v roce 1924.

Toto spojení karmických zákonů s nejhlubší a nejvyšší duchovností světa ale znamená, že člověk dnes nemůže dospět bezprostředně ke karmickému bádání, aniž prožil dalekosáhlou proměnu své bytosti. Můžeme to studovat na činnosti Rudolfa Steinera jako duchovního učitele. Všechny rady, které dal svým různým žákům a v různých situacích, byly vždy spojeny s karmickým bádáním a toto karmické bádání bylo možné jen tím, že se Rudolf Steiner v každém případě karmicky spojil se svým žákem. Na tuto nutnost, která existuje, má-li být konáno karmické bádání, poukázal potom sám Rudolf Steiner ve svých mysterijních dramatech. Tak říká Benediktus ve 3. dramatu o této věci:

„Já doprovázet musím každého,
jenž na Zemi mé světlo ducha přijal,
ať vědomě či nevědomě jen
mně oddal se kdy žák co duchovní,
a musím po stezkách ho provázeti,
na něž se skrze mne byl v duchu dal.“⁵⁾

Největší příklad pro takovéto spojení s lidmi, které musel vést jako své žáky na základě karmického pozadí, před nás předstupuje Vánočním sjezdem, když Rudolf Steiner, když se byl spojil s karmou Společnosti⁶⁾, sdělil⁷⁾ anthroposofům něco ze své karmy a z karmy Anthroposofické společnosti, aby jim mohl odhalit také jejich

vlastní karmu. Za tímto činem stojí reálný duchovní děj. Neboť v naší době, kdy se Kristus stále víc a více začíná stávat Pánem karmy⁸), je nemožné vstoupit do sféry karmy, aniž se současně stal člověk napodobitelem Krista, bez imitatio Christi, a aniž tak v té či oné formě vezme na sebe karmu jiných lidí. Rudolf Steiner jednou popsal tento proces na příkladu jedné obce prvních křesťanů. Hovořil o tom ve svém cyklu o Matoušově evangeliu:

„Jednotlivý člen této obce spáchá něco nesprávného. Bude to zajisté zapsáno do karmy jednotlivé osobnosti, a musí to být vyrovnáno ve velké světové souvislosti. Ale může se najít jiný člověk, který řekne: Pomohu ti nést tuto karmu! - Karma musí být naplněna, ale jiný člověk mu může pomoci. Tak mohou celá společenství pomáhat tomu, kdo se dopustil bezpráví. Jednotlivec může svou karmu tak vetkat do společenství, že je s něho - protože společenství na něho pohlíží jako na jednoho ze svých členů -, že je s něho něco, co se ho týká, vědomě snato, že celé společenství s ním soucítí a chce jednotlivce polepšit; společenství tak může říci: Jednotlivec učinil bezpráví, ale my je s ním neseme! Přebíráme to, co vede k napravení karmy."9)

Je samozřejmě oprávněně hovořit také v této oblasti o konkrétní reinkarnaci konkrétního člověka, ale kdo skutečně studuje karmické přednášky Rudolfa Steinera, může si povšimnout, že to nebylo nikdy jeho jediným cílem. Také se tím nezabývala jenom anthroposofie. Například v Pythagorově biografii kterou napsal novoplatonik Porfirius, můžeme nalézt konkrétní poukazy na Pythagorovy dřívější inkarnace.

Co potom bylo absolutně novým prvkem, který přinesl Rudolf Steiner do světa svým karmickým bádáním? Bylo to zjevení svět obepínajících karmických zákonů v kosmu a v lidském životě. Rudolf Steiner přikládal zcela zvláštní význam tomu, aby se lidé učili tyto zákony chápat a z tohoto pochopení budovat a řídit svůj život a své činy, a v budoucí perspektivě svou celou sociální strukturu. Neboť znalost těchto zákonů v dnešním světě má za úkol proměňovat vztah člověka ke světu a k životu až k vlastní existenci a dát mu tím možnost prožívat se jako část světového celku.

Když Rudolf Steiner hovořil o konkrétních příkladech, neměly pro něho jen cenu poznání samy o sobě, nýbrž měly sloužit také konkrétní ilustraci těchto velkých karmických zákonů.

V tomto smyslu náleží ke každému pravému okultnímu vývoji zákon, který Rudolf Steiner formuloval takto: „Důležitá zásada v okultním vývoji je tato: nepřikládat si žádnou jinou hodnotu než tu, která vychází z toho, co člověk vykonal ve fyzickém světě v současné inkarnaci."'

Protiklad k tomu tvoří v jistém ohledu zvědavá otázka: Kým jsem byl? Nebo: Kým byl on? Nebo když se pokoušíme dosáhnout poznání o minulých pozemských životech jistými vnějšími prostředky, intelektuálními spekulacemi, porovnáváním horoskopů nebo mlhavě mystickými zážitky. Neděje-li se přitom žádná zásadní proměna člověka, nedospívá-li člověk k plnému prožívání kosmu, do něhož je včleněn, potom nemají tyto poznatky žádnou zvláštní cenu, dokonce ani v případě, že nejsou falešné. O takovýchto pseudookultistech se vyslovuje Ahriman ve 4. mysterijním dramatu takto:

„Leč tato duše přijde pak co okultista,
a každému dle přání žití jeho
od prapočátků bude vypravovat."10)

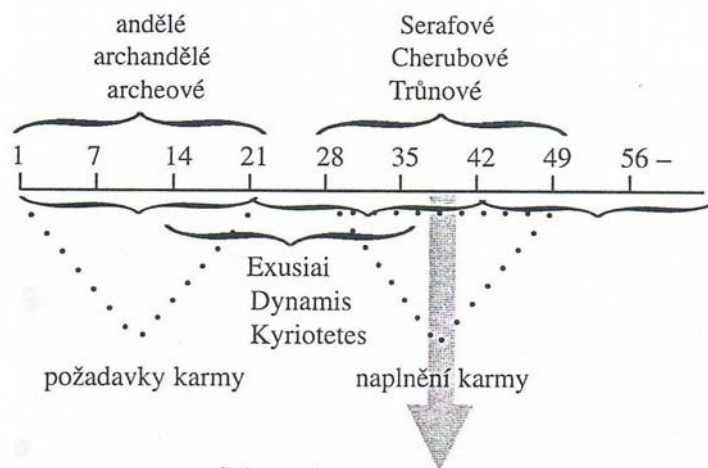
Z mysterijních dramát také víme, že budou v budoucnosti vystupovat lidé, kteří budou provozovat dokonce jakási karmická bádání. Ale tito lidé budou inspirováni ahrimanskými mocnostmi, které chtějí dát lidem poznatky, jež neproměňují bytost člověka, kdy člověk sice tyto poznatky může přijímat, ale přitom může zůstat takovým, jakým byl dříve. Takové vědění přispěje v budoucnu jenom k úpadku lidstva. Protiklad k tomu tvoří pravé poznání karmy, které vede k náboženskému pojmání světa, neboť pravým poznáním karmických zákonů se stane celý život kultem.

V knize „Duchovní vedení člověka a lidstva“ hovořil Rudolf Steiner o dvojí inspiraci v naší době: o inspiraci od pozadu zůstavších a od pokročilých andělů z egyptsko-chaldejského období, o andělech, kteří v naší 5. poatlantské epoše znovu přebírají vedení lidstva a tím sesílají do světa dva rozdílné druhy inspirací.¹¹⁾ Tyto dva druhy můžeme zcela jasně rozeznávat podle dvojího vztahu ke karmické sféře. Chtít vniknout do této sféry z egoistické zvědavosti, to je dnes spojeno s inspiracemi pozadu zůstavších egyptsko-chaldejských andělů. Avšak úsilí spojit se s karmickými zákony tak, že se stanou skutečným náboženským základem života a pozvolna změni celou bytost člověka— tyto inspirace přicházejí od pokročilých andělů.

Z těchto inspirací vyvíjel Rudolf Steiner svou nauku o karmě. Pohlédneme-li podrobněji na velké karmické přednášky z roku 1924, můžeme shledat, že jsou metodologicky stavěny tak, že konkrétním příkladům z karmické oblasti předchází popis všeobecných zákonitostí. Právě tak počíná karmické bádání zkoumáním všeobecných zákonitostí dříve, než duchovní badatel obdrží možnost přistoupit ke konkrétním případům. Toto je spojeno s tím, že duchovní badatel, aby dospěl ke konkrétním karmickým výsledkům, potřebuje schopnost duchovně spoluprodělat celý život duše mezi smrtí a novým zrozením. Jen tehdy, když je duchovní badatel s to dospět k vědomému prožívání půlnoční hodiny bytí, mohou být jeho karmické výsledky jisté a bez chyby. K tomu podává Rudolf Steiner příklady ve svých mysterijních dramatech. Tak nacházíme v jeho 2. mysterijním dramatu popsány karmické zážitky, které nejsou spojeny s vědomým prožíváním půlnoční hodiny. Následek toho je, že Capesius pokládá prožitek ve svém ne zcela bdělém stavu za ilusi a že Mana a Johannes jsou uvedeni do nejistoty Ahrimanem a Luciferem. Ve 4. mysterijním dramatu se stává potom jen pro Marii zážitek půlnoční hodiny vědomě prožitou realitou, a dospívá k jistému poznání své vlastní karmické minulosti.

Celek můžeme shrnout takto: Abychom pochopili karmické zákony, musíme porozumět celému kosmu. A jen pochopení celého kosmu může vést dnešního člověka k takovému porozumění lidské bytosti a její karmě, které je přiměřené současné době.

Dále chceme sledovat na konkrétním příkladě, jaký význam může mít jistý výsledek karmického bádání Rudolfa Steinera ve 20. století pro jeden lidský život. Chceme přitom vyjít z toho, co Rudolf Steiner vylíčil ve své přednášce z 18. května 1924 v Dornachu o působení karmických souvislostí v lidském životě. 12) Tato přednáška kulminuje v popisu, jak se ze stanoviska karmy projevuje všech 9 hierarchií v lidském životě, který probíhá v sedmiletých periodách. Tento popis shrnuje Rudolf Steiner v tomto schématu:

Schema 1.

Abychom toto schema lépe pochopili, musíme zahrnout život člověka mezi smrtí a novým zrozením. V této době putuje duše nejprve sférou měsíční a potom sférou sluneční. Ale vše, co člověk ve svém pozemském životě učinil zlého, chybného, nedokonalého, nemůže vzít s sebou do sluneční sféry. Musí to zanechat ve sféře měsíční. 13) Přece je ale s člověkem bytostně spojeno vše, co ve světě vykonal, a když musí zanechat zpět nedokonalost a zlo, musí současně zanechat zpět část sebe sama. Tím přichází do vyššího duchovního světa, do sluneční oblasti, neúplný nebo, jak říká Rudolf Steiner, „zakrnělý“. A v tomto stavu ho ve sluneční sféře vnímají duchovní bytosti, které jsou spojeny se životem Marsu, Jupiteru a Saturnu. Co zří na člověku, to potom sdělují bytostem 3. hierarchie, andělům, archandělům a archeům. Mnohé z toho, co nám tímto způsobem scházelo ve sluneční sféře, vtiskují potom po našem zrození do naší nervově-smyslové soustavy, abychom to mohli dohonit v nejbližším pozemském životě. Rudolf Steiner to nazývá „požadavky karmy“ pro naše nadcházející životy. Bytosti 3. hierarchie nám vtiskují tyto požadavky krok za krokem během prvních třech sedmiletí našeho života.

Počínaje 14. rokem vstupují do lidského života ještě vyšší bytosti. Od této doby a po tři další sedmiletí působí v člověku také bytosti 2. hierarchie, Exusiai, Dynamis a Kyriotetes. Působí až do fyzického těla a přinášejí mezi jiným vyvíjejícímu se člověku také síly pohlavní zralosti. Ale v dalším průběhu života, od 35. roku, nabývají stále více převahy síly odbourávající. A kdyby se nestalo nic jiného, mohl by člověk jako fyzická bytost sotva žít dále po 35. roku, mohl by dále sotva existovat. To je důvodem, proč již předtím, kolem 28. roku, zasahuje do lidského života ještě vyšší, první hierarchie - vznešené bytosti Serafů, Cherubů a Trůnů, a vedou člověka třemi sedmiletími mezi 28. rokem a 49. rokem, dávají mu z duchovního kosmu pro jeho další život síly, které působí proti odbourávajícím tendencím v jeho fyzickém organismu. Rudolf Steiner říká nyní k tomuto vývoji ještě toto: Co dostává člověk nejprve od 3. a potom od 2. hierarchie, to dostává přirozeným způsobem bez vlastního přičinění. Zcela jiná je jeho souvislost s první hierarchií. Moderní člověk zde dnes může najít souvislost jen svou vlastní prací. To je mezi jiným spojeno s tím, že se současný vývoj lidstva ocitá v jakémsi procesu postupného omlazování. V egyptsko-chaldejské epoše se mohl člověk vyvíjet ještě až do 42. roku ze sil, které v něm působily z doby před narozením, v řecko-latinské době jen do 35. roku a dnes jen do 28. roku¹⁴⁾, takže vše, co se děje s člověkem po tomto věkovém stupni, závisí

na jeho vlastní činnosti. V tomto smyslu může ve svém životě získat v naší době vztah k působení první hierarchie jenom vlastním úsilím, aby pak odolával silám, které ho chtějí od ní stáhnout dolů. Rudolf Steiner říká ve zmíněné přednášce, že dnes nesmírně mnoho záleží na tom, aby člověk našel tento vztah k první hierarchii mezi 28. až 49. rokem. V této souvislosti poukazuje na velkou úlohu waldorfské pedagogiky, která musí vyrůstajícímu člověku již v mládí propůjčit ty duševní síly, které později člověku propůjčí schopnost najít tyto přechody ve svém životě. Jako nutnou podmínku pro to uvádí Rudolf Steiner co největší promoralisování „intelektu“, které může vést ke správnému navázání na první hierarchii.

Toto spojení je ale zvláště tak důležité z toho důvodu, že jen skrze ně může člověk dospět uprostřed svého života k tomu, co označuje Rudolf Steiner jako „naplnění karmy“, jako možnost dostat správně těm karmickým úkolům, které byly na počátku života vtištěny neviditelné podstatě člověka třetí hierarchií. V tomto naplnění karmy ale spočívá pro moderního člověka podstatná část toho, co se může nazvat smyslem života. Není-li tento vztah budován vědomě, působí v člověku sice přesto bytosti 1. hierarchie, ale v tomto případě století od století slaběji a slaběji, což musí někdy v budoucnosti vést k fyzickému úpadku lidstva. Ale co se ihned odehrává tím, že se nemůže přijít k tomuto vztahu, je vzrůstající nemožnost dospět ke správnému vyžití individuální karmy, což znamená dospět ke zmíněnému „naplnění karmy“.

Když se toto neděje, protože jsou síly návaznosti příliš slabé, potom hovoří bytosti hierarchie k nevědomí člověka o jeho nesplněné karmě: „A to vše ti zůstává, protože to nemůžeš splnit, protože k nám nedosahuješ, to ti zůstává, a ty to musíš vnést do nejbližšího pozemského života; nemůžeš to vyrovnat, nemáš k tomu sílu.“¹⁵⁾ A v další přednášce hovoří Rudolf Steiner o dalším běhu života tohoto člověka: „Se 49. rokem přestává možnost být v přímé souvislosti s hierarchiemi.“¹⁶⁾ Jak máme chápat tato slova? Na tomto místě Rudolf Steiner poukazuje na velké tajemství lidského života. Ale v dalším průběhu přednášek již o tom více nehovoří. Chceme-li se dnes pokusit o řešení tohoto problému, jeví se člověku klíčem tento výrok Rudolfa Steinera: „Kdo se nemohl v mládí modlit, nemůže v stáří žehnat.“ A ještě blíže k rozřešení nás může dovést tato prúpověď:

„Hvězdy hovořily kdysi k lidem,
jejich zmlknutí je světa osudem;
vnímat toto zmlknutí, to může
bolestí být pozemského člověka.
Ale v němém tichu zraje,
co lidé k hvězdám hovoří;
jejich řeči vnímání se může
silou státí duchovnímu člověku.“¹⁷⁾

V těchto slovech shledáváme poukaz na to, co se může přihodit v lidském životě, když v něm přestanou hovořit hierarchie. „Kde nehovoří duchovní bytosti, tu počínají hovořit lidé.“ To ale znamená, že potom, když člověk našel přístup k bytostem 1. hierarchie mezi svým 28. - 49. rokem a vytvořil tím základ pro vyžití karmy v tomto životě, může po svém 49. roku, dokonce již od 42. roku, pohlížet zpět na své uplynulé životy a pokusit se vrátit zpět hierarchiím to, co od nich obdržel od počátku života až do 35. roku. Může potom učinit něco, co vychází nad čisté požadavky karmy a splnění karmy a vyjít tak nad hranici své karmy v tomto životě. A může tak mezi 42. - 63. rokem odevzdat zpět bytostem 2. hierarchie v nové formě to, co od nich obdržel mezi svým 14. - 35. rokem, a potom může také mezi svým 56. —77.

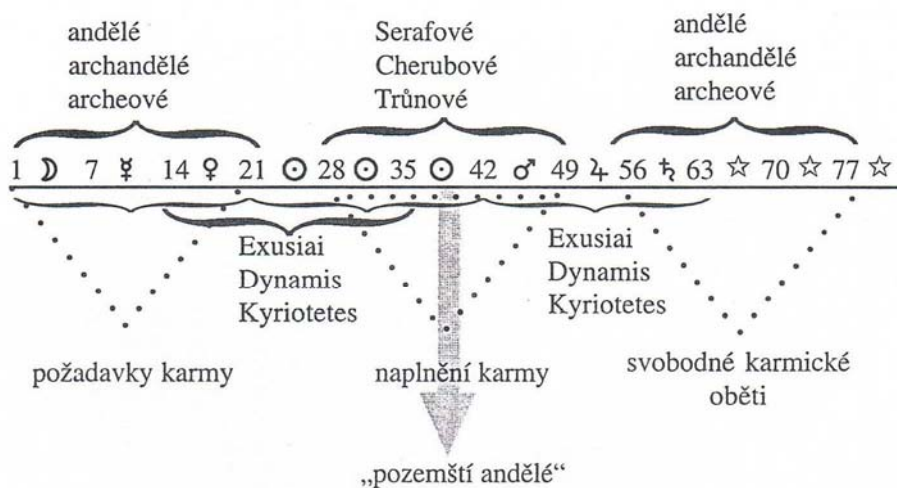
rokem vrátit zpět 3. hierarchii to, co od ní obdržel ve třech prvních sedmiletích svého života. Vnitřním vývojem, prací na sobě a větším zájmem o duchovno toho může člověk dosáhnout. Zvláště v oněch třech sedmiletích, která následují po jeho 42. roku, může to, co byl dříve ve svém životě vypracoval jako duchovno, učinit sociálně plodným, může tomu dát vplynout do toho, co vychází nad hranice jeho vlastního uzavřeného života - nahlíženo duchovně a sociálně. Vše, co člověk činí v tomto stáří jako bytost sociálně tvořící z ducha, je něčím, co od něho proudí k bytostem 2. hierarchie. Jestliže od nich obdržel možnost pohlavní zralosti a tím kreativity ve fyzicku, tak jim nyní může přinášet plody své svobodné, duchovní kreativity.

Po 56. roku se odděluje duchovní život člověka stále víc a více od jeho života fyzického. V tomto nabývají převahy procesy odbourávající. Následkem toho je, že jeho duševně-duchovní síly se stále osvobozují od fysiologicko-fyzických procesů. Tím dostává člověk v poslední fázi svého života vnitřní možnost stávat se ve své duši mnohem nezávislejším na své tělesnosti, přibližovat se bytostem 3. hierarchie a tím cítit, že jeho duševně-duchovní podstata je od nich vedena. Vše, co činí v této poslední životní periodě, může, je-li to naplněno duchem, být bezprostředně přijímáno bytostmi 3. hierarchie. Tak je člověk v této části svého života disponován vést život osvobozený od těla a mnohem duchovnějším, a následkem toho přistupovat k duchovnímu světu mnohem bezprostřednějším způsobem. Tím může také vůči této 3. hierarchii splnit své úkoly. Neboť právě tak jak ho andělé, archandělé a archeové uvedli do života a vedli ho potom třemi prvními sedmiletími, může nyní člověk svým úsilím v oněch třech sedmiletích, která leží mezi 56. - 77. rokem, vstupovat do stále vědomějšího vztahu k těmto bytostem a vracet jim to, co od nich obdržel na úsvitu svého života. Také všechny chyby a jednostrannosti, jimž byl vystaven ve svém dětství a mládí - v prvních třech sedmiletích -, může nyní vyrovnat a nahradit vědomě přijatými, tvůrčími duchovními impulsy.

Člověk tak může zmíněnými procesy v druhé polovině svého života zůstat napojen na mohutný proud hierarchického života, který ho vede od první ke druhé a od druhé ke třetí hierarchii, a tím může nalézt cestu zpět do duchovního světa. Podle Rudolfa Steinera můžeme tuto poslední tvůrčí periodu (mezi 56. —77. rokem) nazvat dobou svobodných karmických obětí, ve stejném smyslu, jako on označuje věk mezi 28. - 49. rokem dobou naplnění karmy a věk od narození do 21. roku dobou požadavků karmy.

Těmito svobodnými karmickými oběťmi je člověk s to ve svém životě učinit více než jeho osobní karma bezprostředně žádá. Může se stát služebníkem světa a přispět tak světu ve smyslu imitatio Christi.

Na této cestě se člověk blíží víc a více duchovnímu světu, z něhož kdysi zrozením vstoupil do tohoto světa. Neboť bytosti 1. hierarchie jsou sice nejvyššími a nejmocnějšími v hierarchickém světovém řádu, ale jejich působení, které dosahuje až do fyzického utváření života, je individuálnímu lidskému vědomí nejvzdálenější. Bytosti 3. hierarchie naproti tomu nejsou tak mocné a vznešené. Následkem toho stojí mnohem blíže tomu, co může člověk vědomě pojmout.

Schema 2.

Toto pozvolné přecházení od první k druhé a k třetí hierarchii tak současně znamená vědomé přibližování se k duchovnímu světu. A právě tak jako na počátku života vepsaly bytosti 3. hierarchie naše požadavky karmy do naší nervově-smyslové soustavy, tak vepisují na konci života do naší smyslově-nervové soustavy, popřípadě do soustavy hlavy to, co člověk svobodně obětoval nad požadavky své vlastní karmy pro vývoj lidstva. To je důvodem, proč ve světě existují takové podivuhodné obličejí starých lidí, které hovoří o zduchovnělých zkušenostech a životní moudrosti, a na nichž můžeme vidět, jak duch uchopuje materii a proměňuje ji. Pomysleme jen na portréty Rembrandtovy. Tuto duchovnost, která zde dostává až fyzický výraz, vnášejí takoví lidé po své smrti do nadmyslového světa, kde éterické tvořivé síly, které utvářely jejich soustavu hlavy, potom přecházejí do celého kosmu, vyvolávajíce v něm něco nového a budoucího, přičemž především spolupůsobí bytosti, jež jsou spojeny se sférou Marsu, Jupiteru a Saturnu.

Ze starých dob se nám traduje, že stáří dokonalého lidského života - také nazývané stářím patriarchů - trvá 72 let. Zde je pro nás důležité, že toto číslo 72 je v posledním sedmiletí, v němž jsou možné svobodné karmické oběti. Toto poslední sedmiletí, které se uzavírá číslem 77, má zcela zvláštní význam v lidském životě. Rudolf Steiner spojil jednou v časnějších přednáškách sféry hierarchických působení s různými planetami, a to anděly se sférou měsíční, archanděly se sférou Merkuru, archey se sférou Venuše, potom Duchy formy se Sluncem, Duchy pohybu s Marsem, Duchy moudrosti s Jupiterem, Trůny se Saturnem a Cheruby a Serafy s hvězdným nebem¹⁸⁾ když k tomuto aspektu přibereme ten, kdy Rudolf Steiner spojuje působení planetárních sil s vývojem člověka podle sedmiletí¹⁹⁾, přičemž se Sluncem jsou spojena 3 sedmiletí od 21. - 42. roku, potom z toho vyplývá, že se 77. rokem toto hierarchické působení končí (viz, schema 2.).

Také v evangeliu nacházíme číslo 77 ve zcela podstatné souvislosti. Na počátku Lukášova evangelia je popsáno právě 77 generací, které Adama jako rajskeho člověka pocházejícího od Boha oddělují od zjevení se Krista na přelomu věků. V tomto smyslu tvoří oněch 77 stupňů rozpětí mezi prazrozením lidstva z klínu Boha a tím, co může být označeno jako přemožení smrti na Golgatě. Tím spojuje těchto 77 stupňů dva výroky rosikrucianů „ex Deo nascimur“ a „in Christo morimur“. Z toho ale vyplývá, že potom, když člověk tuto možnost žít s hierarchiemi uchová svou vlastní duchovní činností nad onen 49. rok a uskutečňuje ji až do 77. roku, může splnit ve

svém životě tento druhý rosikruciański výrok. Neboť kolem 77. roku přichází člověk k východisku svého života. Ač zcela jiným způsobem, dosahuje potom podobného vztahu ke světu andělů, jaký existoval při jeho zrození. Tento svět andělů je ale v naší době tím světem, který je pod bezprostředním vedením Kristovy bytosti.²⁰⁾

Co se týká dalšího života po 77. roce, kdy člověk dosahuje ve vnitřním vývoji hranice hierarchického kosmu a přijímá impulsy z ještě vyšší, nadhierarchické sféry (z oblasti vně hvězdného nebe), tak může nyní přijmout další pozemský život ako čistý dar duchovního světa. Tím může již v tomto životě vnitřně připravovat svůj nejbližší pozemský život a současně s přibývajícím stářím podstatně přispět k životu Země jen svou fyzickou existencí.

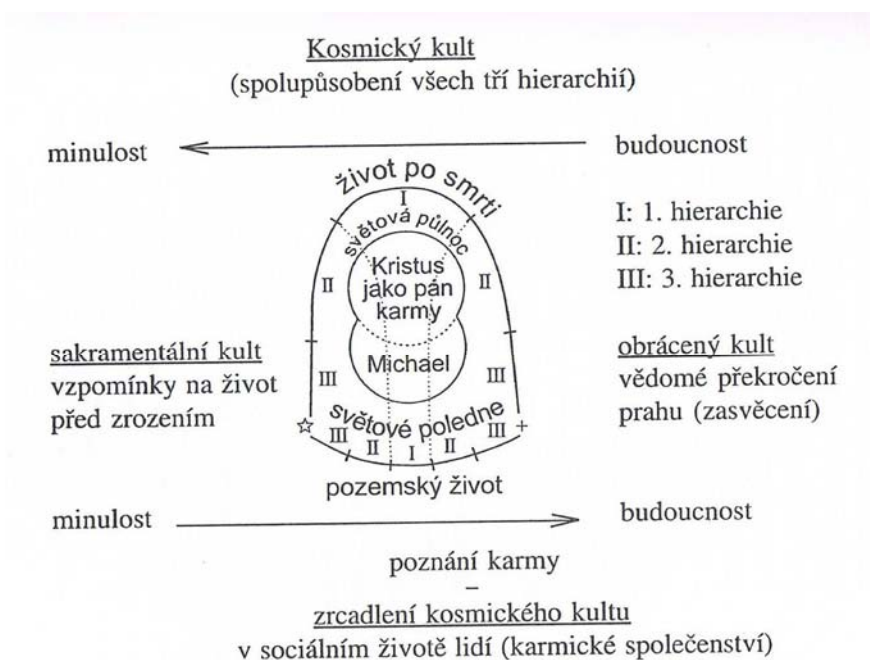
Jestliže ale uskutečňuje člověk ve svém životě toto „in Christo morimur“, bude pro něho probíhat také jeho posmrtný život zcela jinak. Obdrží tím možnost proputovat tento život mnohem vědoměji a tím dospět po své smrti k prožívání „per Spiritum Sanctum reviviscimus“.

Spojení s hierarchiemi během jeho celého života mu přináší mimoto ještě něco zcela jiného. Neboť jeho pozemský život se tím stává v rozpětí mezi narozením a 77. rokem skutečným otiskem života mezi smrtí a novým narozením. Jinými slovy: Jeho pozemský život se stává otiskem jeho kosmického Života a dostává pravý kultický charakter. Neboť právě tak, jako člověk po své smrti žije nejprve v klínu 3. hierarchie, potom 2. hierarchie, aby dospěl v půlnoční hodině svého posmrtného života do oblasti 1. hierarchie a z její oblasti zpět k druhé a třetí až k svému zrození, tak žije také ve svém pozemském životě. Spojuje se po svém zrození s třetí hierarchií, potom přichází do souvislosti s druhou hierarchií a kolem poloviny svého života přichází do styku s první hierarchií. A má-li vnitřní sílu vystoupit za hranici svého vlastního života a svých vlastních požadavků karmy a naplnění karmy, a svobodnou kosmickou obětí zůstat také dále ve spojení s hierarchiemi, nejprve s druhou a později s třetí hierarchií, potom se stává jeho pozemská životní cesta pravým otiskem jeho kosmického života neboli jeho života mezi smrtí a novým zrozením. Jen s tím rozdílem, že hierarchie žijí v duchovním světě vůči fyzickému v opačném časovém proudu z budoucnosti do minulosti, my na Zemi žijeme naproti tomu z minulosti do budoucnosti.²¹⁾

Hledí-li ale člověk ve svých pozdějších letech na svůj dřívější život zpět a zamýšlí-li se nad svým životem přitom podle svých znalostí karmických zákonitostí, vnáší tento zduchovnělý, z budoucnosti do minulosti plynoucí proud času do svého života. Tím reálně vrůstá do duchovního světa. Jsa ještě ve fyzickém světě, přetváří svůj život v něco, co může být označeno jako mikrokosmický otisk velkého uměleckého díla hierarchií v duchovním kosmu. Tím jeho život dostává vyšší smysl a hlubší náboženské podklady a na Zemi se stává zrcadelným obrazem kosmických procesů, které představují ve své souvislosti kosmický kult, který konají hierarchie v duchovním světě a jehož působení se manifestuje na Zemi ve formě všeobepínajících zákonů karmy.

Dříve jsme viděli, jak je celý vývoj v pozdějším životě možný jen tím, že člověk kolem svého 28. roku nachází napojení na působnost 1. hierarchie a tak přivádí svůj život mezi tímto bodem a 49. rokem ke skutečnému naplnění karmy. Zde ale vzniká otázka, jak můžeme toto napojení na I. hierarchii nalézt kolem poloviny svého života. Odpověď na to dává anthroposofie. V přednášce z 19. listopadu 1922²²⁾ popisuje Rudolf Steiner, jak se každý člověk v naší době bezprostředně před svým zrozením setkává v měsíční sféře se světlem Michaelovým a se substancí Kristovy lásky. Do tohoto světla a do této lásky je dnes postaven každý člověk před svým zrozením. Přitom ukazuje Michael člověku v duchovním světle jeho „požadavky karmy“ pro

nastávající život, a Kristus probouzí v lidské duši svou láskou schopnost vlastní karmu akceptovat, milovat ji (amor fati).

Tento zážitek je pro dnešního člověka nutný nejen k tomu, aby později, po 28. roku, dospěl k „naplnění karmy“, nýbrž aby také v životě uchopil pravý impuls svobody. Rudolf Steiner o tom řekl: „To je to podstatné v novém prožívání posmrtného zážitku měsíční sféry [bezprostředně před zrozením], že tu existuje v kosmickém životě okamžik, kdy člověk spojí samostatným způsobem svůj osud, svou karmu se svou dále kráčející bytostí. A pozemský otisk tohoto činu uskutečněného v nadzemskosti je v pozdějším pozemském životě lidskou svobodou, pocitem svobody během zemského života.²³⁾ A tento pocit svobody tvoří v druhé polovině života podklady pro svobodné karmické oběti. Všechny tyto zážitky většinou lidé zapomínají po svém zrození; ale pozvednout je do vědomí moderních lidí je důležitým úkolem anthroposofie, která je povolána upomínat člověka na to, co přijal před svým zrozením od Michaela a Krista, aby splnil svůj karmický úkol v nadcházejícím životě. Neboť tím, že se Kristus stal dnes Pánem karmy, vstoupil také ve zcela nový vztah k bytostem 1. hierarchie, které karmu utvářejí. Na této cestě může zážitek Michaela-Krista před zrozením dojít svého uskutečnění v době naplnění karmy mezi 28. a 49. rokem.

Rudolf Steiner hovořil také o silách, které chtějí dnešního člověka odtáhnout od tohoto spojení s 1. hierarchií a od naplnění karmy s tím spojeného (viz schema 1. a 2.). Ty bytosti, které chtějí způsobit toto odpadnutí, jsou ty andělské bytosti, které opustily sféru Michaelovu a tím způsobily, že se karma dnešního lidstva ocitla v nepořádku.²⁴⁾

Tito andělé se tímto stali „zemskými“ anděly, kteří již nepůsobí v karmické oblasti ve smyslu 1. hierarchie a chtějí tak lidem zabránit, aby našli kolem poloviny života napojení na tuto hierarchii. Rudolf Steiner upozornil na tato velká světová tajemství v karmických přednáškách v souvislosti se svým líčením karmy Anthroposofické společnosti. Čím jsou ale tato pozorování Rudolfa Steinera o karmě Anthroposofické společnosti z tohoto zde předpokládaného stanoviska? Nejsou ničím jiným než

požadavky karmy, které všichni anthroposofové přinesli ve svých duších do svého posledního pozemského života, a to ze svého bratrského spoluzití v nadsmyslové michaelské škole, ze své společné práce v nadsmyslovém kultu²⁵) a potom jako následek svého setkání s Michaelem-Kristem v životě před zrozením, přičemž Michael působil jako výkonná moc Krista, jako Pán karmy. „Ale jak to přijde, že také existují síly, které způsobují, že se dnes skutečně lidé společně nacházejí pod čistě duchovními principy, které jsou jinak v dnešním světě cizí? V čem spočívají síly vedoucí k tomu, že se lze vzájemně shledat, najít? Spočívají v tom, že nástupem vlády Michaelovy je vnášena Michaelem do michaelského období, v němž žijeme, s pronikáním Michaela do zemské vlády..., ta síla, která má u těch, kteří s ním šli, opět přivést karmu do pořádku. Takže můžeme říci: Co spojuje členy Anthroposofické společnosti? Spojuje je to, že mají uvést svou karmu do pořádku! "26)

Tyto požadavky karmy vyčetl Rudolf Steiner duchovně z duší anthroposofů a vyjevil v karmických přednáškách. Vánočním sjezdem, který jim předcházel, vytvořil základ, aby tyto „požadavky karmy" mohly také dospět k „naplnění karmy". Neboť tím, že se spojujeme a zaměstnáváme Vánočním sjezdem, mohou nám vzrůstat síly, abychom proměnili požadavky karmy, které jsme si jako anthroposofové přinesli ze života před zrozením, v tomto životě v naplnění karmy, abychom tím během poslední třetiny života nabyli schopnosti přinášet svobodné karmické oběti, to znamená, abychom také mohli jít tou cestou, kterou šel sám Rudolf Steiner. Jen musíme nejprve jako žáci jít po stupních této cesty v opačném sledu než Mistr. Aby Rudolf Steiner vyvolal v život Vánoční sjezd a aby založil Všeobecnou anthroposofickou společnost - sám jsa ve věku „svobodné karmické oběti" -, přinesl v plné svobodě velkou oběť, že se spojil s Anthroposofickou společností až do své vlastní karmy. V životě Rudolfa Steinera tak můžeme pevně stanovit v souvislosti s Vánočním sjezdem tento sled: nejprve „svobodná karmická oběť", spojená s odvážným rizikem, že by mohly ustoupit zpět michaelské duchovní mocnosti, které ho až do této doby vedly; potom již během Vánočního sjezdu a rostoucí měrou po něm „naplnění karmy": „Kladná odpověď na jeho oběť ze strany duchovních mocností, které inspirují anthroposofické hnutí"²⁷); a nakonec „požadavky karmy" pro všechny Michaelovy žáky na Zemi, jak se nacházejí v přednáškách o karmě Anthroposofické společnosti a zvláště v podmínkách a obsazích 1. třídy. (Míněna je zde především nadsmyslová Michaelova škola s nadsmyslovým kultem, jejíž následky nosí všichni anthroposofové ve svých duších jako požadavky karmy).

Rudolf Steiner tak postavil především svými karmickými přednáškami tyto požadavky karmy, které vyčetl v duších anthroposofů, před jejich vědomím a tím vytvořil základ, aby anthroposofové mohli nalézt svou cestu k naplnění karmy. Toto bude spočívat v založení nové pospolitosti proniknuté bratrstvím, která může být vytvořena aktivním usilováním, aby uvedla karmu uvnitř společnosti do pořádku. Tím počnou působit nejvyšší půlnoční síly jako spirituální polední síly v sociálnímu. Tím jsou vytvářeny podmínky, aby se našla cesta od naplnění karmy k svobodné karmické oběti, to znamená z přítomnosti do budoucnosti k činům, které jsou prosty staré karmy a tím mohou sloužit jako bezprostřední výraz Michaelovy vůle na Zemi.

Zde je třeba připojit ještě další aspekt, který vyplývá z takto pochopeného karmického bádání Rudolfa Steinera. V přednášce z 25. prosince 1918 (28) uvedl Rudolf Steiner běh lidského života v souvislosti s třemi velkými principy: rovnost, svoboda, bratrství, takto: Počátek života stojí pod znamením rovnosti, neboť bytosti 3. hierarchie vpisují všem lidem na Zemi při tomto začátku požadavky karmy do jejich duší. Vůči tomu jsou si všichni rovni, ač mohou být jinak zcela rozdílní. Na konci života, kdy se člověk víc a víc učí uvolňovat se ve svém duševně-duchovním

elementu od elementu fysicko-organického, prožívá naproti tomu rostoucí měrou skutečnou podstatu svobody, svobody v duchu, která kulminuje v okamžiku smrti.

Pravá svoboda spočívá především v morální oblasti. Neboť člověk může svobodně tvořit jen tam, kde tímto tvořením ve světě vzniká něco nového, co není podmíněno něčím až dosud vytvořeným. To ale znamená, že se člověk poté, když plně vyžil mezi svým 28. a 49. rokem karmický základ svého života ve smyslu naplnění karmy, stává svobodným pro svůj další život vůči tomu, co může nyní přinést vstříc hierarchiím, to znamená stává se svobodným vůči staré karmě, která je vždy spojena s nutnostmi z minulosti. A to je to, co bude činit v budoucnu z lidstva (10.) hierarchii uzavírající náš kosmos, onu hierarchii, která přinese do duchovního kosmu to, co tam v této formě předtím neexistovalo. Rudolf Steiner to nazývá svobodou a láskou²⁹), svobodnou tvůrčí činností v morální oblasti, to znamená z čisté lásky. Abychom ale v tomto směru učinili v poslední třetině života první kroky, musíme, jak řečeno, mít předtím až k jistému stupni vyžití a vyrovnaní svou minulou karmu. Neboť právě v minulé, nevyrovnané karmě je největší překážka toho, abychom se stali svobodnou morální bytostí.

Co ale potřebujeme, abychom uprostřed svého života, zvláště mezi 28. a 49. rokem, naplnili karmu, abychom potom na konci života mohli svobodně tvořit? Pro to potřebujeme to, co Rudolf Steiner právě spojuje se středem života, a to je impuls universálního bratrství. Tento impuls bratrství je dnes neoddělitelně spojen s procesem naplňování karmy, a k tomuto bratrství nás vyzývá Michael-Kristus z našeho života před zrozením. A tak existuje pro všechny lidi a zvláště pro anthroposofy, kteří mohou vědomě poznávat pomocí duchovní vědy zákony karmy, velký úkol vytvářet ze zmíněného impulsu budoucí karmickou pospolitost, pro niž se dnes musí Michaelovými a Kristovými silami učinit počátek, který spočívá v uvedení karmy do pořádku. Na této cestě se může stát život člověka na Zemi víc a více otiskem kosmického života člověka mezi smrtí a novým zrozením a tím může obdržet svátostně-kultický charakter.

„Tak se tká tkanivo tím, že jsou vlákna jednotlivců vetkávána do karmy celého společenství. A toto tkanivo má být tím, co snesl dolů Kristus z duchovních výšin, ve své charakteristice otiskem nebeského řádu, to znamená, podle řádu duchovního světa má být karma jednotlivce spojena s karmou celku, nikoli libovolným způsobem, nýbrž tak, že se stane organismus společenství otiskem nebeského řádu.“³⁰) Tento organismus nazývá Rudolf Steiner v téže přednášce dále „Založením budoucího lidstva, které je vystavěno na povaze lidského já.“

Jen společnost, která usiluje pracovat s plným vědomím v oblasti karmy, se může v budoucnu stát novým orgánem pro působení Krista jako Pána karmy. On potřebuje takové orgány na Zemi, aby mohl splnit své cíle s lidstvem.

Víme, že po smrti se člověk zaměstnává nejprve karmicky se sebou a s lidmi s ním blízko spojenými. Potom pracuje s dušemi, které společně s ním náležely stejnému národu. Když ale člověk vystoupí k půlnoční výši, spojuje se se všemi ostatními dušemi, takže v těchto duchovních výšinách máme bratrstvo obepínající celé lidstvo, bratrstvo lidských duší, které všechny společně pracují ze světové karmy na budoucnosti lidstva. Toto bratrstvo může v půlnoční hodině vznikat jen tím, že se duše navzájem mezi sebou spojují, jak je to možné jen při pohledu na činnost 1. hierarchie, která vytváří karmu. „Zde [v půlnoční hodině] se nám naskýtá pohled na to, že nadsmyslovým způsobem v prožitku spatřujeme mezi Serafy, Cheruby a Trůny to, co bude naplněním naší karmy v nejbližším pozemském životě, co budeme prožívat jako člověk vlivem druhých lidí... Bohové jsou skutečně tvůrci člověka; tvoří ale také naši karmu. Že bohové naplnění karmy nejprve prožívají v nebeském

obraze, to na nás činí dojem, který se vtiskuje, když dále pokračujeme ve svém bytí. Svou karmu, jak se naplní, bereme na sebe, protože ji spatřujeme nejprve v božských činech Serafů, Cherubů a Trúnů. Tak prožíváme při tomto pohledu to, co nás potká v nejbližším pozemském životě, jako něco vykonaného bohy."31) Tím dostávají lidské duše v tomto nejvznešenějším okamžiku posmrtného života spolu s kosmickým naplněním své karmy také nejsilnější impuls bratrství. A tento praobraz bratrství chtějí potom bytosti 1. hierarchie snést dolů do lidského života. To způsobují především svou činností mezi 28. až 49. rokem života jako podstatnou část toho, co se pro tento věk života nazývá naplnění karmy. To znamená, že za tímto ideálem bratrství žije něco, co tvoří na Zemi otisk pro světovou půlnoc a tak to může být nazýváno světovým polednem. Uskutečňovat to bude největším budoucím úkolem Anthroposofické společnosti jako vyvíjejícího se karmického společenství.

Jak se to může konkrétně stát? Na Zemi začínalo anthroposofické hnutí nejprve zakládáním různých pracovních skupin. Rudolf Steiner je objížděl a konal tam přednášky. V těchto skupinách se studoval poklad anthroposofické moudrosti. Podle toho je můžeme označit jako studijní skupiny. Duchovní práce tam konaná mohla ve smyslu obráceného kultu32) na cestě moderní iniciace vést k překročení prahu k duchovnímu světu a působit až do andělské sféry.

V roce 1923 potom Rudolf Steiner navštívil mnohé evropské země, shromažďoval členy skupin tam působících a zakládal s nimi různé zemské společnosti, aby tím vytvořil možnost, aby plody jejich práce mohly dosáhnout sféry toho kterého národního archanděla.

Zástupci těchto zemských společností založili potom v Dornachu pod přímým vedením Rudolfa Steinera o Vánocích 1923 Všeobecnou anthroposofickou světovou společnost, která, esotericky nazíráno, obdržela úkol reprezentovat moderní lidstvo před michaelským Duchem času. Duše, které šly s Michaelem již v životě před zrozením a tvořily v jeho nadsmyslové škole ve sluneční oblasti33) velké bratrské společenství, mají po Vánočním sjezdu za úkol jako praví Michaelité vnášet na Zemi toto bratrské společenství a uskutečňovat je ve Všeobecné anthroposofické společnosti.

A toho se může dosáhnout, když budeme mít na zřeteli toto: Andělé, kteří jsou spojeni s touto prací ve studijních skupinách, jsou s to, vnášet do této práce také síly celé 3. hierarchie, kterou oni reprezentují. Naproti tomu mohou archandělé neboli Duchové národů, působící skrze zemské společnosti, vnášet také síly 2. hierarchie, kterou zastupují ve 3. hierarchii. A týmž způsobem může bytost Ducha času neboli archeus, který vede celé lidstvo, zprostředkovat síly nejvyšší 1. hierarchie, kterou zastupuje. Tím dnes může Michael uvádět síly naplnění karmy do Všeobecné anthroposofické společnosti a s tím spojené impulsy bratrství, když členové působící v této společnosti zachovávají věrnost jemu a impulsům přijatým v jeho nadsmyslové škole. Takto se chce velké nadsmyslové Michaelovo společenství uskutečnit v současnosti ve smyslu Michaelovy vůle pomocí proměny půlnočních sil v polední síly světové ve Všeobecné anthroposofické společnosti na Zemi.

A cítíme-li dnes, že síly bratrství nejsou ve Společnosti dostatečně silné, potom si musíme čestně přiznat, že jsme se ještě dostatečnou měrou nepronikli Michaelovou vůlí a tím nenalezli zvláště ve věku mezi 28. - 49. rokem napojení na síly první hierarchie skrze něho působící.

Zde můžeme spatřovat svou nejdůležitější úlohu jako členové Všeobecné anthroposofické společnosti. Neboť když dokážeme v životním úseku od 28. —49. roku uskutečňovat naplnění karmy jako impuls bratrství nás všechny spojující, potom můžeme v dalším životním úseku mezi 42. - 63. rokem rozvíjet pomocí 2. hierarchie

velkou tvůrčí sílu ve všech oblastech, především v oblasti sociální. A na tomto podkladě se budou moci vyvíjet v následujícím životním úseku síly pro svobodnou oběť, aby se ve světě vytvořila nová michaelská karma. Tato nová karma bude potom tvořit v dalším pozemském životě jistý zárodek pro vznik toho, co nazval Rudolf Steiner budoucí „michaelskou rasou“.34)

Na závěr je třeba dotknout se ještě jednoho tématu, a to vztahu karmu tvořící činnosti všech tří hierarchií k tomu, co Rudolf Steiner označil v přednášce z 31. prosince 1922 jako „světový kult“ neboli „kosmický kult“.

V anthroposofickém smyslu můžeme hovořit o dvou kultických formách, které se ve své podstatě vzájemně doplňují, o kultu sakramentálním (svátostném), jak je celebrován v různých církvích, ale také v Obci křesťanů, a o tak zvaném „obráceném kultu“, který žije v anthroposofických skupinách jako část moderní cesty zasvěcení. Rozdíl mezi oběma formami kultu spočívá v tom, že v prvním případě sestupují duchovní bytosti dolů a jsou nadsmyslově přítomny kolem oltáře. V druhém případě naproti tomu vystupují lidé svým vědomým úsilím vzhůru, aby prodlévali uprostřed mezi anděly a ještě vyššími hierarchickými bytostmi.35) Jinými slovy: U sakramentálního kultu se děje v jistém ohledu totéž, co lidská duše prožívá, když vstupuje branou narození do pozemského světa, a v obráceném kultu se odehrává něco, co se může srovnávat procházením duše na konci života branou smrti a na to následujícím vystoupením do duchovních světů.

Naproti tomu kosmický kult není spojen s pozemskými poměry. Skládá se ze společné činnosti všech tří hierarchií. Nejvyšší činností těchto tří hierarchií, kterou smí člověk prožít, je ta, jež se uskutečňuje v půlnoční hodině mezi dvěma inkarnacemi. Zde se pod vedením 1. hierarchie utváří lidská karma v souvislosti s celým kosmem. To je něčím „mnohem velkolepějším“ než celá „vznešenost nebeské světové oblasti“36), řekl o tom Rudolf Steiner. Co se tak zjevuje při pohledu z oné strany v nejvyšším duchovním světě jako činnost tvořící karmu, to se jeví z této strany, ze Země, jako viditelný hvězdný a planetární kosmos. V této souvislosti dal Rudolf Steiner jednu otázku, proč vytvořily hierarchie kosmos, a odpověděl: aby projevíli karmu.

Takto pojato, proměňuje se kosmos ve velký chrám, v němž se člověk stává víc a více svobodně obětující bytostí, neboť když dovedl svou starou karmu k naplnění, může ze sebe, ze svého svobodného já, připojit něco nového ke kosmu již existujícímu. „Svět se stává chrámem, svět se stává božím domem. Poznávající člověk, vzchopující se v citění a chtění, se stává obětující bytostí. Hlavní poměr člověka ke světu stoupá od poznání ke světovému kultu, ke kosmickému kultu.“37) A je-li člověk s to dát vplynout výše popsáním způsobem půlnočními silám jakožto silám poledním do své sociální činnosti na Zemi, potom se sám pozemský život proměňuje v otisk tohoto kosmického kultu, který spojuje obě ostatní kultické formy, kult sakramentální a kult obrácený, které jsou spojeny s nenarobeností a nesmrtelností, spojuje je a činí je účastnými na věčnosti. Tím vede právě poznání karmy ke zcela novému poměru ke světu. Rudolf Steiner to vyjadřuje takto: „Aby se vše to, čím je náš poměr ke světu, zpočátku poznávalo jako kosmický kult v člověku, to je první počátek toho, co se musí stát, má-li anthroposofie uskutečnit své poslání ve světě.“

Co v roce 1922 přijalo lidstvo ještě jako „první začátek“ tohoto kosmického kultu skrze anthroposofii, to se proměnilo na Vánočním sjezdu v takový základ, na němž je možné být tohoto kosmického kultu účasten. Tento základ tvoří Základní kámen Vánočního sjezdu: „dodekaedrický kámen lásky“38) nového společenství, které se

může stát výše popsaným spojením s bytostmi 3. hierarchie postupně „otiskem nebeského řádu“.39)

V tom spočívá nejdůležitější úkol, který byl postaven karmickým bádáním Rudolfa Steinera před jeho žáky a který musí být splněn až po jistý stupeň před koncem století. Neboť na jeho splnění je závislá kulminace anthroposofického hnutí - Rudolfem Steinerem předpověděná.

To je to, co dnes Michael očekává od Všeobecné anthroposofické společnosti.

Poznámky

- 1) Viz konec X. knihy.
- 2) Viz o tom: Sergej O. Prokofjev, Rudolf Steiner a založení nových mysterií, 2. vydání Stuttgart 1986, kap. 4.
- 3) Viz Rudolf Steiner, Esoterická pozorování karmických vztahů, díl n., GA 236, 6. vyd. Dornach 1988, předn. z 18. 5. 1924, jakož i díl V., GA 239, 3. vyd. Dornach, předn. z 8. 6. 1924.
- 4) Rudolf Steiner, Cesty duchovního poznání a obnovení uměleckého světového názoru, GA 161, Dornach 1980, předn. z 10. 1. 1915.
- 5) Rudolf Steiner, Čtyři mysterijní dramata, GA 14, 4. vyd. Dornach 1981, III. Strážce prahu, 6. obraz.
- 6) Viz k tomu předmluvu Marie Steinerové k 1. vyd. stenografického převodu Vánočního sjezdu (v. „Rudolf Steiner, Vánoční sjezd k založení Všeobecné anthroposofické společnosti 1923124“, GA 260, 4. vyd. Dornach 1985) a Ita Wegmanová, článek z 7. 6. 1925, v: Ita Wegman, Přátelům, 3. vyd. Arlesheim [Dornach] 1986, jakož i Sergej O. Prokofjev, Rudolf Steiner a založení nových mysterií, 2. vyd. Stuttgart 1986, kap. 3.
- 7) Viz přednášky Rudolfa Steinera v GA 333, GA 237, GA 238 a GA 240.
- 8) Viz k tomu Rudolf Steiner, Od Ježíše ke Kristu, GA 131, 7. vyd. Dornach 1988, předn. z 14. 10. 1911, a: Esoterní křesťanství a duchovní vedení lidstva, GA 130, 3. vyd. Dornach 1987, předn. z 2. 12. 1911.
- 9) Rudolf Steiner, Matoušovo evangelium, GA 123, 7. vyd. Dornach 1988, předn. z 11. 9. 1910.
- 10) Rudolf Steiner, Čtyři mysterijní dramata, 4. vyd. Dornach 1981, III. Strážce prahu, 8. obraz.
- 11) Rudolf Steiner, Duchovní vedení člověka a lidstva, GA 15, 10. vyd. Dornach 1987, kap. In.
- 12) Rudolf Steiner, Esoterická pozorování karmických vztahů, 2. díl, GA 236, 6. vyd. Dornach 1988.
- 13) Viz Rudolf Steiner, Filosofie, kosmologie a náboženství v anthroposofii, GA 215, 2. vyd. Dornach 1980, předn. z 15. 9. 1922.
- 14) Viz Rudolf Steiner, Dějinná symptomatologie, GA 185, 3. vyd. Dornach 1982, předn. z 2. 11. 1918.
- 15) Rudolf Steiner, Esoterická pozorování karmických vztahů, GA 236, 6. vyd. Dornach 1988, předn. z 18. 5. 1924.
- 16) Viz Rudolf Steiner, Esoterická pozorování karmických vztahů, GA 236, 6. vyd. Dornach 1988, předn. z 29. 5. 1924.

- 17) Rudolf Steiner, Průpovědi, GA 40, 7. vyd. Dornach 1991. Průpověď pro Marii Steinerovou, Dornach, 25. 12. 1922.
- 18) Rudolf Steiner, Duchovní hierarchie a jejich zrcadlení ve fyzickém světě, GA 110, předn. z 15. 4. 1909, večer.
- 19) Viz pozn. 17.
- 20) Viz pozn. 12.
- 21) O tomto nadsmyslovém proudu času hovořil Rudolf Steiner např. jako o „okultně-astrálním“ v „Rukopisu z Barru“, část I., v: Rudolf Steiner / Marie Steinerová von Sivers: Korespondence a dokumenty 1901 - 1925, GA 262, Dornach 1967.
- 22) Rudolf Steiner, Duchovní souvislosti při utváření lidského organismu, GA 218, 3. vyd. Dornach 1992.
- 23) Viz pozn. 14.
- 24) Viz Rudolf Steiner, Esoterická pozorování karmických souvislostí, díl III, GA 237, 8. vyd. Dornach 1991, předn. z 3. a 8. 8. 1924.
- 25) O Michaelské škole a nadsmyslovém kultu viz předn. Rudolfa Steinera: Esoterická pozorování karmických vztahů, I. díl, GA 237, IV díl, GA 238 a VI. díl, GA 240.
- 26) Viz Rudolf Steiner, Esoterická pozorování karmických vztahů, III. díl, GA 237, předn. z 8. 8. 1924.
- 27) O tomto odvážném rozhodnutí při Vánočním sjezdu a kladném ohlasu ze strany vyšších mocností mluvil potom Rudolf Steiner v řadě přednášek, např. 23. 5., 18. 7., a 24. 8. 1924.
- 28) Rudolf Steiner, Jak může lidstvo opět najít Krista? GA 187, 3. vyd. Dornach 1979.
- 29) Viz Rudolf Steiner, Duchovní hierarchie a jejich zrcadlení ve fyzickém světě, GA 110, 7. vyd. Dornach 1991, předn. z 18. 4. 1909, večer.
- 30) Viz pozn. 9.
- 31) Rudolf Steiner, Esoterická pozorování karmických vztahů, V. díl, 3. vyd. Dornach 1985, předn. z 25. 5. 1924.
- 32) O „obráceném kultu“ viz Rudolf Steiner, Anthroposofické vytváření pospolitosti, GA 257, 4. vyd. Dornach 1989, předn. z 27. 2. a 3. 3. 1923.
- 33) Viz pozn. 26.
- 34) Viz Rudolf Steiner, Esoterická pozorování karmických vztahů, III. díl, 8. vyd. Dornach 1991, předn. z 3. 8. 1924.
- 35) Viz Rudolf Steiner, Anthroposofické vytváření pospolitosti, GA 257, 4. vyd. Dornach 1989, předn. z 3. 3. 1923.
- 36) Rudolf Steiner, Esoterická pozorování karmických vztahů, V. díl, GA 239, 3. vyd. Dornach 1985, předn. z 31. 3. 1924.
- 37) Rudolf Steiner, Poměr hvězdného světa k člověku a člověka k hvězdnému světu, GA 219, 5. vyd. Dornach 1984, předn. z 31. 12. 1922, jakož i další citát.
- 38) Rudolf Steiner, Vánoční sjezd k založení Všeobecné anthroposofické společnosti 1923/24, GA 260, 4. vyd. Dornach 1985, předn. z 25. 12. 1923.
- 39) Viz pozn. 31.